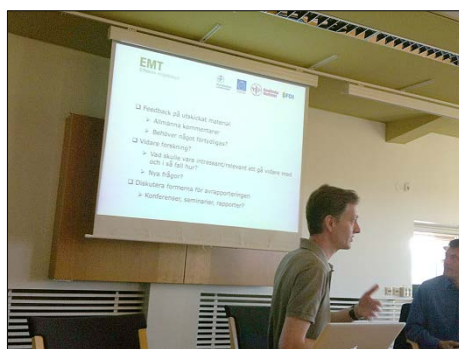

Nr. 2 – 2012, 2 oktober 2012

Referensgruppsdag 13 september 2012

EMTs fjärde referensgruppsdag hölls också denna gång i Aula Magnas lokaler på Stockholms universitet. Agendan för dagen var dels att diskutera de utkast som skickats ut av pågående rapporter dels att diskutera vidare forskning och formerna för projektets kommande avrapportering till Naturvårdsverket. Under dagen presenterades också dagsläget i de tre projekten (WP 1–3) av respektive projektledare.

Adam Jacobsson och Mathias Herzing presenterar dagen.

Ekblad – som har blivit en symbol för EMT.

WP 1

Fokus ligger på att sammanställa resultat från fältstudier kring miljöinspektörernas arbete. Inspektörerna har lärt sig ett förhållningssätt snabbare med hjälp av samtalsmetodiken Motiverande samtal som ett flertal inspektörer har genomgått. Utbildningen har anpassats efter inspektörernas förutsättningar.

Studien av metoden Motiverade samtal fortsätter just nu i kommunerna Nybro, Ale och Östersund. Hans Wickström och Lars Forsberg arbetar med detta, och senare åker de på konferens i Bergen för att presentera forskningen.

Ett tillsynsutvecklingsprojekt pågår nu i Västra Götaland. Det handlar om att nå ut till en större grupp, inte bara miljöinspektörer. Exempelvis ska även telefonister utbildas, en grupp som ofta har kontakt med olika verksamheter. WP 1 kommer att göra ett gästspel för att informera om Motiverande samtal.

En fråga som kom upp under referensgruppsdagen var hur urvalet av kommuner har skett. Projektet valde att inte göra ett statistiskt urval utan att i stället välja kommuner som inte tidigare fanns representerade i någon större utsträckning. Man har också deltagit på flertalet möten, exempelvis EDP-användarkonferens m.m.

WP 2

Delprojektet har fokuserat på verksamhetsutövarnas incitament och den kommunala miljötillsynen, samlat in relevant data samt genomfört statistiska analyser av befintlig data. De resultat som projektet hittills har fått fram presenterades. Vidare konstaterades att mer konsistent och kontinuerligt insamlad data behövs för att mäta tillsynens effektivitet, stärka rättssäkerheten, möta krav från EU och främja forskning om miljötillsyn. Efter WP 1s och WP 2s presentationer följde en gemensam gruppdiskussion.

Några ämnen som diskuterades var:

Verksamhetsbranscher och verksamhetsutövarens incitament – att det skiljer sig åt mellan olika branscher som inspekteras är intressant (se rapporten *"When do Firms Break the Law in Order to Reduce Marginal Cost? - An Application to the Problem of Environmental Inspection"* *); och frågan är om alla branscher också behandlas lika vid inspektioner. Livsmedelstillsyn diskuterades och referensgruppen påpekade att den fungerar bättre i kommunerna. En av anledningarna kan vara högre krav från EU som ställer krav på hur den utförs i respektive land.

* Tillgänglig på http://www2.ne.su.se/paper/wp12_11.pdf

Den kommunala tillsynen – här varierar det och ofta beroende på politisk påverkan, se rapporten *"Political influence on environmental sanction charges in Swedish Municipalities"* *. Ekonomin är förstås en faktor som styr. Problemet är ofta att lyfta fram att det behövs resurser och att miljötillsyn är ett viktigt område. Andra viktiga faktorer är ledarskap, styrning och strategier. Det är viktigt att politiker och tjänstemän har tydliga roller, både internt inom organisationen samt externt mot allmänheten.

* Tillgänglig på http://www2.ne.su.se/paper/wp12_06.pdf.

Vägledning (checklistor) – i programmet har det ofta framkommit att inspektörerna efterfrågar vägledning och rekommendationer. Bra processbeskrivning för en tillsynsmyndighet behövs. Vägledningen bör vidare förenklas, den som finns idag är för omständig och innehåller för omfattande beskrivningar.

Kompetens – vilken kompetens behövs för att göra professionella bedömningar? En bra och erfaren inspektör kan sin roll och kan förklara den tydligt, förklara lagar och regelverk. Ofta har inspektörerna väldigt mycket på sitt bord och det finns ett utbrett behov av stöd. Inte sällan blir den som har jobbat längst miljöchef. Medlemmar i referensgruppen påpekade att det behövs en mer seriös rekryteringsprocess. Tidigare fanns mer tvärvetenskapliga utbildningar och certifieringar av miljöinspektörer med stora inslag av bemötande och de olika rollerna en inspektör har. Utbildningen finns kvar men anvisas inte av staten idag och har gått mot en mer teknisk inriktning med mindre fokus på den sociala rollen.

WP 3

Efter lunch presenterades en prototyp till informationssystem och därefter följde en diskussion av densamma. Det påpekades att dagens datasystem på de operativa tillsynsmyndigheterna främst är avsedda för ärendehantering och inte för analysarbete, vilket är ett problem bland annat vid uppföljning av tillsynen.

Informationssystemprototypen bidrar främst till förberedelse, inspektion och jämförelse. Systemet kan innehålla tvingande såväl som frivilliga inspektionspunkter för att dels garantera en minsta nivå av likriktning, dels tillåta tillräcklig flexibilitet.

Det poängterades under diskussionen att en förutsättning för att ett nytt datasystem ska användas är att inspektören får en direkt nytta av systemet.

Avslutning

Under den avslutande delen av dagen diskuterades bland annat formerna för avrapportering av forskningsprogrammets resultat som kommer att ske under våren, vikten av att ta hänsyn till kommande EU-krav på uppföljning av miljötillsyn samt vidare forskningsbehov.

Rapporter och projektuppdateringar

Årets verksamhetsrapport finns att ladda ner från vår hemsida. Läs också mer om våra 3 delprojekt (arbetspaket) där vi också har uppdaterat aktuell status.

Mer information om forskningsprogrammet finns på vår hemsida www.effektivmiljotillsyn.se.

Om ni kommer på några kommentarer eller någon "feedback", kontakta mig så ser jag till att det hamnar på rätt bord.

M v h Eva-Maria (eva-maria@csc.kth.se)